

חברת גפים בע"מ

חברת גפים בע"מ הוקמה ב-1949 כדי לספק גפיים מלאכותיות לנכי מלחמת העצמאות. החברה מייצרת נעלים אורתופדיות ומכשירים ואביזרים אורתופדיים לנכים ועוסקת בתיקונם. היא מוכרת לנכים מוצרים אורתופדיים מוגמרים, שהיא מייבאת מחוץ לארץ.

בשנת 1976 ערך משרד מבקר המדינה ביקורת על פעולותיה של החברה בעיקר בשנים 1974 ו-1975. חלק מהנחונים שבדו"ח זה עודכנו עד יוני 1977. על ביקורת קודמת ראה דו"ח שנתי 20, עמ' 746 ודו"ח שנתי 22, עמ' 800.

הון מניות

הון החברה הרשום, המונפק והנפרע הסתכם ל-31.3.1976 ב-0.5 מיליון ל"י, והוא מורכב ממניות בנות 1 ל"י. מאז 1964 מוחזקות כל המניות בידי משרד הביטחון, פרט לאחת שהיא בידי חברת שקם בע"מ. בספטמבר 1976 אישרה ועדת השרים לענייני כלכלה הגדלת ההון הרשום של החברה בסך 0.5 מיליון ל"י והאסיפה הכללית של החברה החליטה, שכל המניות הנוספות יוקצו למשרד הביטחון. המניות החדשות הוקצו במאוס 1977. הון החברה ל-31.3.1977 הגיע ל-1 מיליון ל"י.

המוסדות המנהלים

הדירקטוריון

הדירקטוריון של החברה מורכב מ-10 חברים, שמונו על ידי שר הביטחון: שלושה עובדי משרד הביטחון; שני רופאים, עובדי משרד הבריאות; עובד אחד של משרד האוצר; שני נציגים מטעם קופת חולים של הסתדרות העובדים הכללית; נציג ארגון נכי צה"ל ויו"ר הדירקטוריון של החברה, שהוא עובד בכיר של משרד הביטחון, שפרש לגמלאות.

— בשנים 1974–1976 התכנס הדירקטוריון בהפרשי זמן של שלושה עד ארבעה חודשים. משרד מבקר המדינה העיר לחברה, כי לפי חוק החברות הממשלתיות, תשל"ה–1975, שנכנס לתוקפו בדצמבר 1975 (להלן החוק), יתקיימו ישיבות דירקטוריון של חברה ממשלתית לפחות אחת לחודשיים.

— על פי החלטת הממשלה מסוף דצמבר 1971, ובהתאם לסעיף 25 לחוק, על יושב ראש הדירקטוריון של חברה ממשלתית לדווח לשר הממונה ולמנהל רשות החברות הממשלתיות על פעולות החברה ועל פעולות הדירקטוריון אחת לשלושה חודשים. יושב ראש הדירקטוריון לא דיווח על הפעולות בשנים 1973–1976 כדרוש. בעקבות הביקורת חודש הדיווח בנובמבר 1976.

בחברה ועד מנהל, המורכב מארבעה חברי דירקטוריון: יו"ר הדירקטוריון, שני עובדי משרד הביטחון ונציג ארגון נכי צה"ל. הוועד המנהל התכנס בשנים 1974 ו-1975 ארבע פעמים בשנה, ובשנת 1976 — פעמיים.

— המנכ"ל הגיש לדירקטוריון, אחת לשנה, דו"חות על ביצוע התקציב ותחזית תזרים מזומנים. על פי הנחיות רשות החברות היה על המנכ"ל לדווח לדירקטוריון אחת לשלושה חודשים. החוק מחייב את המנכ"ל למסור לדירקטוריון דו"ח על הפעילות השוטפת של החברה במועדים שיקבע לך הדירקטוריון. הדירקטוריון לא קבע מועדי דיווח.

האסיפה הכללית

— על פי פקודת החברות על החברה לקיים אסיפה כללית לפחות אחת לשנה; תקנות החברה קובעות, כי באסיפה הכללית השנתית ידונו בדו"ח של המנכ"ל, בדו"חות הכספיים ובאישור המאזן של החברה. ממסמכי החברה מתברר שלא התקיימו אסיפות כלליות, פרט לשתי אסיפות מיוחדות בשנת 1976, שבהן דנו רק בהגדלת הון המניות של החברה.

באפריל 1976 העסיקה החברה 63 עובדים, מהם 50 עובדי ייצור והשאר עובדי מינהל ושירותים (ראה להלן).

מבנים ומתקנים

משרדי החברה ובתי המלאכה שלה משוכנים במבנים שכורים: (1) חלק ממבנה בתל-אביב, שבו נמצאים משרדי החברה ובית המלאכה המרכזי, נרכש בשנת 1967 על-ידי משרד הביטחון והוחכר לחברה. (2) שני בתי מלאכה במבנים שכורים — האחד ליד המרכז הרפואי על שם שיבא בתל-השומר, והאחר ליד בית לוינסטיין ברעננה. (3) מבנה לבית מלאכה בחיפה, שנשכר בדמי מפתח. המשרדים ובית המלאכה שבתל-אביב מבוטחים באמצעות יחידת ביטוח ותביעות של משרד הביטחון; בשנת הכספים 1976 נקבע ערכם לצורכי ביטוח בסך 1.7 מיליון ל"י. המבנים של בתי המלאכה שליד בתי החולים שייכים לבתי החולים ומבוטחים על ידיהם. בית המלאכה בחיפה בוטח באמצעות יחידת ביטוח ותביעות וערכו לצורכי ביטוח נקבע בסך 100,000 ל"י.

1. ביולי 1973 החליט הדירקטוריון לקבל הצעה של מנהל המרכז הרפואי על שם שיבא לשלב בחברה את בית המלאכה האורתופדי של המרכז. עם פרוץ מלחמת יום הכיפורים ריכוז צה"ל את הטיפול בנפגעים קטועי גפיים, במרכז הרפואי על שם שיבא והדרישה למוצרי החברה ולשירותיה גברה באותו מרכז. דבר זה חייב העברת חלק מפעולות בית המלאכה של החברה לבית המלאכה של המרכז הרפואי.

— עד סוף 1976 לא נקבע גובה דמי השכירות. לשנת הכספים 1975 הפרישה החברה עבור דמי שכירות של בית המלאכה סך 16,000 ל"י. בינואר 1977 הוסכם בין החברה להנהלת בית החולים, שדמי השכירות לשנת 1976 יהיו 24,000 ל"י; דמי שכירות בעתיד יוצמדו למדד המחירים לצרכן.

2. בספטמבר 1975 חתמה החברה על הסכם עם מרכז קופת חולים של הסתדרות העובדים הכללית, לפי הצעת קופת החברה, בדבר מתן שירותים פרוסתטיים לחברי הקופה. על פי ההסכם תפעיל החברה את בית המלאכה שליד בית החולים לוינסטיין ותשלם לקופת דמי שכירות חדשיים בעד השימוש במבנה. ביוני 1977 נקבעו דמי השכירות בסך 8,400 ל"י לשנה.

3. הדירקטוריון, בישיבתו ביולי 1973, החליט להעביר את משרדי החברה ואת בית המלאכה המרכזי, השוכנים בקומה שנייה של מבנה בתל-אביב, למבנה שיוקם במסגרת מרכז שיקום פרוסתטי ליד המרכז הרפואי על שם שיבא. מנכ"ל משרד הביטחון אישר את התכנית ונקבע, שאגף בינוי ונכסים של המשרד יהיה אחראי לתכנון המבנה ולהקמתו. ההוצאה על הקמת המבנה נאמדה בפברואר 1974 בכ-4 מיליון ל"י. לפי התכנית אמורה הייתה הקמת המבנה להסתיים תוך שלוש שנים.

באוקטובר 1974 התקשר אגף בינוי ונכסים בחוזה עם אדריכל לתכנון המבנה; שכר טרחתו של האדריכל נקבע בכ-117,000 ל"י, על פי אומדן העלות שנעשה ב-1974, מהן 15,000 ל"י תמורת פיקוח בעת הבנייה.

החברה, שלא היה לה קשר חוזי עם האדריכל, שילמה ביולי 1975, סך 10,000 ל"י למימון הוצאות נסיעה של האדריכל לאירופה. החברה הסבירה לביקורת, שהנסיעה נערכה לשם סיור לימודי במפעלים פרוסתטיים. דבר נסיעתו של האדריכל ומימונה על-ידי החברה לא הובא לדיון ולהחלטה בדירקטוריון של החברה.

עבודת התכנון התמשכה כ-20 חודש, לעומת שישה חודשים לפי התחזית, בין היתר בשל שינויים שהחברה תבעה להכניס בתכנון המקורי. בעד השינויים אושר לאדריכל בתחילת 1977 שכר טרחה, נוסף על הנקוב בחוזה המקורי, בסך 40,000 ל"י. עד מאוס 1977 שולמו לאדריכל כ-137,000 ל"י.

באפריל 1974 אותרה בקרבת המרכז הרפואי על שם שיבא קרקע, שהייתה תפוסה על-ידי חיל הרפואה; הקרקע פונתה בספטמבר 1976 ומשרד הביטחון הועיד אותה לאגף השיקום של המשרד. באוגוסט 1976 נאמדה ההוצאה הכוללת על התכנון, הבנייה והציוד הפנימי של המבנה בסך 13.75 מיליון ל"י. הגידול, לעומת האומדן של 1974, נבע מהתייקרויות ותוספת עבודות פיתוח, שלא נכללו באומדן המקורי. על פי תכנית החברה חלק ממימון ההוצאה יבוא מתרומה בסך 2.5 מיליון פרנקים שווייצריים, שנתקבלה ב-1974 מתורמים בשוויץ (קבוצת "בית שלום") והופקדה אצל החשב הכללי, והיתרה תמומן על-ידי המכון הלאומי לגפיים על שם לואיס, שהוקם על-ידי

תורמים מבריטניה ונרשם בישראל באוקטובר 1974, כתברה מוגבלת בערבות, שלא למטרות רווח (מלכ"ר)*.

במאסר 1977 נחתם חוזה לבניית המרכז, בהיקף של כ-5 מיליון ל"י, על פי מכרו שפירסם אגף בינוי ונכסים. הצדדים לחוזה היו הקבלן, שזכה במכרו והמכון על שם לואיס. לפי תנאי החוזה יבוצע התשלום לקבלן על-ידי המכון לאחר שאגף בינוי ונכסים יאשר את החשבוניות.

— עד אמצע 1977 לא נערך הסכם בין אגף השיקום במשרד הביטחון, המחזיק בקרקע, לבין החברה שהמבנה נועד לה, ולבין המכון התורם את הכספים, בדבר הסדרת היחסים המשפטיים ומערכת הזכויות וההתחייבויות ההדדיות בין הגורמים השותפים להקמת הפרוייקט.

פעולות החברה

החברה מייצרת על פי הזמנות גפיים מלאכותיות, נעליים אורתופדיות, מכשירים ואביזרים אורתופדיים. הייצור נעשה בבתי מלאכה של החברה, כמפורט לעיל. כ-80% מן ההזמנות מבוצעות בבית המלאכה המרכזי.

החברה מפעילה גם חמש תחנות שירות, שבהן מתקבלים הנכים לצורך קביעת פרטי ההזמנות ולצורך ההתאמה הסופית של המוצר המוזמן. שתי תחנות מופעלות באיזור תל-אביב ותחנה אחת בכל אחת מהערים באר-שבע, אשקלון וחדרה.

להלן היקף ביצוע ההזמנות של גפיים מלאכותיות ונעליים אורתופדיות, בשנות הכספים 1975 ו-1976, לפי נתוני החברה:

יחידות		ה פ ר י ט
1975	1976	
586	603	תותבות רגליים
169	108	תותבות ידיים
1415	1387	נעלים אורתופדיות

ההיקף הכספי של ההזמנות בשנת הכספים 1975 היה בסך של כ-4.9 מיליון ל"י; גפיים מלאכותיות — 3.4 מיליון ל"י; מכשירים רפואיים — 0.9 מיליון ל"י; נעלים אורתופדיות — 0.6 מיליון ל"י.

בשנים 1965—1969 שימשו רופאים מספר, לסירוגין, כיועצים רפואיים לחברה. ב-1969 הגיע אגף השיקום של משרד הביטחון להסדר עם המרכז הרפואי על שם שיבא, שלפיו יפקח המרכז על ייצור גפיים מלאכותיות במפעלי החברה. במסגרת הסדר זה הועסק בחברה רופא אורתופד בפקות על ייצור גפיים מלאכותיות לנכי צה"ל. החל באוגוסט 1976 הועסק אותו רופא בפקות על הייצור והשירותים, שנתנה החברה לכלל הנכים. שכרו שולם לו במישרין על-ידי המכון הלאומי לגפיים על שם לואיס.

בשנת 1974 הוענק לחברה פרס קפלן ליעול על שינוי יסודי בתפיסת תהליך ההתאמה של תותבות לנכים ועל בחירת שיטה חדשה של שירות לנכה, שאיפשרה קיצור הזמן להתקנת תותבת משלושה שבועות בשנת 1972 ליממה אחת במלחמת יום הכיפורים.

החברה קשורה בקשרים מסחריים עם מפעלים בחו"ל ומקבלת מהם גם ידע על חידושים בתחום הפרוטטיקה. בשנים האחרונות פעלה הנהלת החברה להקניית ידע מקצועי לעובדיה ולשכלול שיטות העבודה בבתי המלאכה ובתחנות השירות. נערכו השתלמויות קצרות של עובדים בחוץ לארץ; הוזמנו מומחים מחוץ לארץ להדרכת העובדים; העובדים השתתפו בסימנריונים ובכנסים בינלאומיים בחוץ לארץ.

1. בשנים 1974—1976 נשלחו לחוץ לארץ ממישה מעובדי החברה לפרקי זמן של שלושה עד שבעה שבועות. ההשתלמויות בחו"ל נתאפשרו במסגרת מילגות, שנתקבלו ממוסדות א"מ; החברה משלמת

* מטרות המכון, לפי תקנון ההתאגדות, הן מחקר בתחום הפרוטטיקה; ייצור, התאמה ואספקה של גפיים מלאכותיות וציוד אחר לקטועי גפיים; הכשרת צוות ומומחים בכל שטחי הפרוטטיקה ועוד. במרעד הביקורת כיהנו במועצת המנהלים של המכון, בין השאר, מנכ"ל משרד הבריאות, מנהל המרכז הרפואי על שם שיבא ומנהל אגף השיקום במשרד הביטחון; שני האחרונים הם חברים בדירקטוריון של חברת גפים.

8% מההוצאה הכרוכה בהשתלמויות. המשתלמים מקבלים את משכורתם בתקופת ההשתלמות מן החברה, והם נדרשים להמשיך את שירותם בה לתקופות מוגדרות, בהתאם למשך ההשתלמות. ב-1976 השתתפה החברה בשיעור 8% (18,000 ל"י). מההוצאה על השתלמותם של שני רופאים בתחום הפרוטסטיקה, שניהם עובדי משרד הבריאות.

2. בשנים 1974–1976 קיימה החברה שבע השתלמויות בארץ בהדרכתם של מומחים מחוץ לארץ ושילמה מתקציבה את ההוצאה על שהיית המומחים בארץ ועל ניהול ההשתלמויות.

3. על פי החלטות של הדירקטוריון נשלחו נציגים מטעם החברה לשני כנסים בינלאומיים, שנערכו בשווייץ ובגרמניה בשנים 1974–1976. בכנס בגרמניה השתתף נציג שהוא עובד מקצועי בכיר; בכנס בשווייץ השתתפו חבר הדירקטוריון, מבכ"ל החברה, רופא אורתופד המטפל בבני צה"ל ועובד מקצועי בכיר.

קניות

החברה קונה חומרים ואביזרים, הדרושים לה לייצור המוצרים, בארץ ובחוץ לארץ. בשנת הכספים 1975 הסתכמו הקניות בסך 1.6 מיליון ל"י: בחוץ לארץ — 1.3 מיליון ל"י ובארץ — 0.3 מיליון ל"י. הקניות בחוץ לארץ נעשו בארבע ארצות: גרמניה (57%), ארה"ב (28%), אנגליה וצרפת (15%).

1. החברה קשורה בהסכמים עם ארבעה ספקים בחוץ לארץ, שמהם היא קונה את מרבית הפריטים. לפי ההסכמים מקבלת החברה הנחות מן המחיר הקטלוגי בשיעורים של 5% עד 10%. אחד הספקים מעניק לחברה הנחה עד 15% מכלל הקניות, כאשר מחזור הקניות עולה על כ-0.5 מיליון ל"י בשנה. לא נרשמו הנמקות להחלטות של החברה בדבר בחירת הספקים.

רוב המשלוחים מחוץ לארץ מגיעים בדרך הים; מיעוטם מוטס באוויר — דרך הובלה שהיא הרבה יותר יקרה. בשנת הכספים 1975 שילמה החברה בעד הובלה ושחרור של מטעני יבוא סך כ-125,000 ל"י, מזה 75,000 ל"י בעד מטעני אוויר. בעקבות הביקורת הודיעה החברה, כי להבא תפעל לצמצם את משלוחי האוויר רק להזמנות דחופות ולפריטים מיוחדים.

2. בשנת הכספים 1975 קנתה החברה עורות משישה ספקים מקומיים, בסכומים של 7,000 ל"י עד 50,000 ל"י מכל ספק ובסך הכל — 150,000 ל"י. פריטים אחרים נרכשו באותה שנה בכ-150,000 ל"י, בעיקר מ-10 ספקים, בסכומים של 10,000 עד 37,000 ל"י מכל ספק.

— החברה לא הוציאה נהלים בדבר ביצוע קניות בארץ; לא ערכה מכרזים לביצוע הקניות, ובדרך כלל לא נהגה להזמין הצעות מחירים מספקים מתחרים. על היקף ההזמנות ועל בחירת הספקים החליט על פי רוב עובד אחד; לא נמצא תיעוד על ניהול משא ומתן עם הספקים שנבחרו ועל קביעת תנאי ההזמנות.

מכירות

בשנת הכספים 1975 הסתכמו המכירות ב-4.9 מיליון ל"י, ובשנת 1976 ב-7.2 מיליון ל"י. המכירות לנכים, שהופנו על-ידי אגף השיקום, היוו 53% מכלל המכירות של החברה ב-1975, ו-55% בשנת 1976.

1. במחירון של החברה שני תעריפים: לנכי מערכת הביטחון וללקוחות אחרים. לגבי חלק מהמוצרים והים התעריפים ולגבי חלק אחר משלמים הלקוחות האחרים מחיר שהוא גבוה ב-50% מהמחיר לנכי מערכת הביטחון. בספטמבר 1975 הוחל התעריף לנכי מערכת הביטחון על מכירות לנכים המופנים לחברה על-ידי קופת החולים של הסתדרות העובדים הכללית.

עד שנת 1973 נקבעו מחירי המוצרים של החברה על יסוד תחשיב, שערכה יחידת הפיקוח המשקי של מערכת הביטחון בשנת 1966, והם עודכנו מדי פעם בפעם על-ידי הוספת שיעורי ההתייקרויות. החל מ-1974 נקבעו מחירי המוצרים של החברה לנכי מערכת הביטחון בתיאום עם היועץ הכלכלי במשרד הביטחון.

— החברה אינה מנהלת רישום עלויות ישירות למוצר לפי התשומות בפועל, כדרוש במערכת תמחיר מסודרת, אלא על פי תקנים של שעות עבודה וחומרים, שנקבעו ב-1972. אין בחברה דוחות על חריגים בייצור.

— רישום תשומות הנהוג בחברה הוא חלקי ואינו משולב במערכת החשבונות. החברה הסבירה, שהדיווח על התשומות משמש לה בסיס לבקרה ולבחינת יעילות העבודה והתפוקה של העובדים. באשר להנהגת רישום תמחירי מלא החליט הדירקטוריון, בפברואר 1977, שהיקף פעולותיה המצומצם יחסית של החברה ואופיים המיוחד של רוב הפריטים אינם מצדיקים את ההוצאה הכרוכה בהנהגת רישום כזה. לדעת הביקורת דרוש, שהחברה תנהיג מערכת רישום תמחירית, כדי לקבוע את עלותם של המוצרים ולהעריך נכונה את התוצאות העסקיות.

2. משרד הביטחון, משרד הבריאות ומוסדות אחרים משלמים לחברה, על פי הקריטריונים שהם קבעו לגבי זכאותם של הנכים, את התמורה בעד מוצרים ושירותים, שהיא מספקת לנכים. להלן התפלגות המכירות של החברה, לפי לקוחות, בשנות הכספים 1975 ו-1976:

1 9 7 5		1 9 7 6		
ב-%	בלי"י	ב-%	בלי"י	
53	2,618,000	55	3,916,500	מערכת הביטחון
11	534,000	11	806,500	משרד הבריאות
9	472,400	11	780,300	קופת חולים של ההסתדרות הכללית
27	1,315,600	23	1,646,700	לקוחות אחרים
100	4,940,000	100	7,150,000	סה"כ

בסוף כל שנה העניקה החברה למשרד הביטחון הנחה על סכום קנייתו באותה שנה*. ההנחה הסתכמה בשנת הכספים 1974 בסך 262,000 ל"י וב-1975 בסך 580,000 ל"י.

לגבי מוצרים, שהחברה מוכרת לנכים, שהופנו על-ידי מוסדות אחרים, היא מקבלת התחייבויות לתשלום מאותם מוסדות. בדרך כלל שולמה התמורה לחברה תוך שלושה חודשים. נכה, שהופנה על-ידי מוסד ולא הייתה ברשותו התחייבות, נדרש על-ידי החברה לשלם את מחיר הקנייה במזומנים.

— עוד בדו"ח שנתי 20 הוער, כי במספר גדול של חשבונות של לקוחות היו יתרות זכות לאחר שהושלם ביצוע ההזמנות. גם בבדיקה הנוכחית העלתה הביקורת עשרות מקרים, שהחברה קיבלה את תמורת המכירות פעמיים — מהנכה ומהמוסד המפנה — ולא יומה התזורה הכספים לנכים במשך חודשים רבים. בעקבות הביקורת ערכה החברה בדיקה והחזירה לנכים את התשלומים המיו-תרים שקיבלה. החברה הנהיגה סדרי בקרה במגמה למנוע הישנות מקרים כאלה בעתיד.

רווחים מעסקי החברה

על פי מאזני החברה הסתכם הרווח הגולמי שלה בשנת הכספים 1974 בכ-0.6 מיליון ל"י, בשנת הכספים 1975 בכ-1.5 מיליון ל"י. הרווח הנקי, אחרי תשלום מס, היה בשנת הכספים 1974 66,000 ל"י, בשנת הכספים 1975 כ-216,000 ל"י ובשנת הכספים 1976 כ-120,000 ל"י. יתרת הרווח המצטבר שלא יועד הייתה ב-31.3.1977 609,000 ל"י.

ניהול מלאי

מלאי חומרים

ליד כל אחד מבתי המלאכה של החברה מנוהל מחסן של חומר גלם ושל פריטי אפסנייה אחרים לפי צרכיו. ב-1975 הקימה החברה בבית המלאכה שלה, שליד המרכז הרפואי על שם שיבא, מחסן לאחסון פריטים להרכבת גפיים מלאכותיות לשימוש בשעת חירום. במחסנים מנוהל רישום ידני על תנועת הפריטים. החברה עורכת ספירת מלאי במחסנים בסוף כל שנת כספים; שווי המלאי שבמאזן נקבע לפי העלות.

* גובה ההנחה מחושב על בסיס החלק היחסי של הרווח, הנובע מביצוע הזמנות משרד הביטחון, מתוך כלל הרווח של החברה באותה שנת הכספים.

שוי המלאי ליום 31.3.1976 היה כ-900,000 ל"י; במחסן בתל-אביב — 767,000 ל"י; במחסן שליד המרכז הרפואי על שם שיבא — 31,000 ל"י; במחסן ליד בית לוינשטיין — 37,000 ל"י ובמחסן החירום שילד המרכז הרפואי על שם שיבא 65,000 ל"י.

— הספירה ליום 31.3.1976 העלתה חסר בסך 25,500 ל"י ויתר בסך 36,500 ל"י. לאחר הספירה תוקנו הרישומים; לא נמצא תיעוד על בירור סיבות ההפרשים.

— האיננוטר של החברה כולל מנונות, מכשירים, ריהוט וציוד משרדי. החברה אינה מנהלת רישום על האיננוטר, ולביקורת לא הומצא תיעוד על עריכת ספירת מלאי של האיננוטר והציוד של החברה. בעקבות הביקורת ניגשה החברה לערוך ספירת מלאי של האיננוטר ולהנהיג רישום כדורש. המלאי במחסנים, הציוד והאיננוטר מבוטחים באמצעות יחידת ביטוח ותביעות במשרד הביטחון. בשנת הכספים 1976 בוטחו האיננוטר והמלאי בסך 1.3 מיליון ל"י.

— מחסן החברה מנפק לעובדי הייצור כלי עבודה לעבודתם השוטפת. במחסן נמצא רישום חלקי על רכישת כלי עבודה וניפוקם לעובדים. משרד מבקר המדינה העמיד את החברה על הצורך לנהל רישום מלא של כלי העבודה ולבצע ספירת מצאי לפחות אחת לשנה.

סדרי מינהל

עובדי החברה ושכרם

באפריל 1976 העסיקה החברה כאמור 63 עובדים, מהם 50 עובדי ייצור. המנכ"ל מועסק לפי חוזה מיוחד, ושכרו נקבע על פי דירוג המהנדסים. העובדים מועסקים לפי תנאי הסכם עבודה קיבוצי, שנחתם בין החברה לבין נציגות העובדים. עובדי החברה מבוטחים, על פי ההסכם, בקרן פנסיה של אחת מקופות הגמל שליד הסתדרות העובדים הכללית.

בשנת הכספים 1975 היה השכר הממוצע, ששילמה החברה לעובדיה, כ-4,000 ל"י לחודש. להלן פרטים על השכר, כולל גילויים, שהחברה שילמה לעובדים בכל אחת משנות הכספים 1973 עד 1975:

שכר חודשי בל"י (ממוצע לעובד)	מספר עובדים (ממוצע שנתי)	כלל השכר שולם בל"י	
1,770	40	850,000	1973
2,650	42	1,335,000	1974
3,975	54	2,576,000	1975

על פי החלטת הדירקטוריון הנהיגה החברה לראשונה, בדצמבר 1974, תשלום שכר עידוד לעובדים. במחלקות לייצור גפיים מלאכותיות ונעלים אורתופדיות נקבעו נורמות תפוקה על בסיס נתונים של ביצוע הזמנות במשך שלוש שנים קודמות. במחלקת מכשירים אורתופדיים נקבעה נורמה על בסיס של מדידת הזמן, שהושקע בפועל בייצור המכשירים, סמוך להנהגת השיטה. שכר העידוד משולם לכל עובדי החברה, לפי מפתח שעוגן בהסכם, שנחתם בינואר 1975 בין החברה לבין נציגות העובדים. בשנת הכספים 1975 שילמה החברה לעובדים שכר עידוד, שהסתכם בכ-300,000 ל"י — כ-22% מן השכר הכולל: 253,000 ל"י לעובדי ייצור ו-47,000 ל"י לעובדי מינהל ושירותים.

כל שנה הפרישה החברה לפיצויי פיטורין ולמענק פרישה לעובדיה, לרבות פועלים שקיבלו שכר יומי, סכומים שהסתכמו עד 31.3.1977 בסך 490,000 ל"י. מתוך סכום זה הפקידה החברה סך 359,000 ל"י בקופת גמל של בנק מסחרי; יתרת העתודה, בסך 131,000 ל"י, שימשה בחברה למימון פעולותיה.

— בסוף 1971 פרש מעבודתו מי שהיה מנכ"ל החברה במשך שמונה שנים; על פי פסק דין של בורר הוא קיבל משכורת מהחברה עד יוני 1972. לפי תנאי החוזה שבינו לבין החברה לא היה המנכ"ל לשעבר ראוי לעבוד בתחום האורתופדיה תוך שנתיים ממועד סיום עבודתו בחברה, אולם לפי מסמכי החברה הוא עבד בתחום זה כבר בתחילת 1972, והמשיך בכך גם לאחר מכן. בינואר 1972 החליט הדירקטוריון של החברה להגיש נגדו תביעה על הפרת חוזה, אולם ההחלטה לא הוצאה לפועל.

— בשנת 1975 שילמה החברה ל-16 מעובדיה דמי ביטוח ואגרת רישוי על רכבם הפרטי. לפי הנחיות רשות החברות הממשלתיות לא היה מקום לשלם ל-13 מבין העובדים תשלומים כאלה, מאחר שלכל אחד מהם אושרה מכסת נסיעה שנתית קטנה מ-6,000 ק"מ. התשלומים ל-13 העובדים הסתכמו בכ-17,000 ל"י.

מבקר פנימי

— לפי הנחיות רשות החברות מסוף 1971 ולפי הוראות החוק, שנכנס לתוקפו בסוף 1975, על החברה למנות מבקר פנימי. עד מועד סיום הביקורת, בספטמבר 1976, לא מינתה החברה מבקר פנימי. בסוף 1976 הודיעה החברה שמונה מבקר פנימי. עד יוני 1977 לא התחיל המבקר הפנימי בעבודה סדירה.

*

חברת גפים מספקת גפיים מלאכותיות ומכשירים אורתופדיים לאוכלוסייה גדולה של נכי צה"ל ונכים אחרים במדינה, ובכך היא ממלאת תפקיד חשוב בתהליך שיקומם הפיסי. הנהלת החברה עשתה לא מעט כדי להדביק את הידע הטכנולוגי הקיים במדינות מתקדמות בתחום התמחותה, בסיועם של הגורמים הנוגעים בדבר במערכת הביטחון ובמוסדות הבריאות. הליקויים שהועלו הם בעיקר בתחום המינהלי: קביעת תנאי ההתקשרות עם גורמי חוץ; סדרי בקרה על קניות ופיקוח על המלאי. הנהלת החברה ניגשה לתיקון הליקויים.

שירות ביטחון כללי

פעולות ביקורת

נערכה ביקורת על ביצוע תקציב שירות ביטחון כללי לשנת הכספים 1976; על הדו"ח הכספי לאותה שנה ועל סדרי הרישום בספרים. נבדקו הסדרי פיקוח ומעקב תקציבי וכן סדרי ניהול קופות ודמי מחזור בשירות.

המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים

פעולות ביקורת

נבדקו הפעולות הכספיות וביצוע תקציב המוסד לשנת הכספים 1976. הביקורת הייתה מסורגת והתבססה על התייעוד והרישומים בספרי המוסד ובדו"ח הכספי על ביצוע התקציב לאותה שנה.